

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobkyně: **J. Ch.**, narozená dne X
zastoupená obecnou zmocněnkyní Ing. L. B.
obě bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/122209-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/122209-912, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 92 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/122209-912 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „úřad práce“) ze dne 23. 11. 2023, č. j. 74945/2023/KLA (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce zamítl návrh žalobkyně ze dne 14. 11. 2022 na změnu výše

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

příspěvku na péči od listopadu 2022 a příspěvek na péči ponechal v původní výši 4 400 Kč měsíčně.

Žaloba

2. Žalobkyně namítá, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť se nevypořádává s tím, proč některé základní životní potřeby dříve posouzené jako trvale nezvládané byly posouzeny odlišně, ačkoli se zdravotní stav žalobkyně od posouzení v roce 2015 zhoršil. K tomu předkládá tabulku s přehledem posouzení (ne)zvládaných základních životních potřeb v rozhodnutích úřadu práce ze dne 28. 12. 2015, 7. 6. 2023 a 23. 11. 2023 a v posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) ze dne 2. 4. 2024. Z ní zejména vyplývá, že v posudku PK MPSV ze dne 2. 4. 2024, z něhož vychází napadené rozhodnutí, nebyly jako nezvládané přiznány „osobní aktivity“, které byly ve všech předchozích rozhodnutích hodnoceny jako nezvládané.
3. Žalobkyně považuje rozhodování žalovaného za nekonzistentní a budící dojem, že cílem není objektivní posouzení zdravotního stavu, ale snaha vyhnout se přiznání vyššího stupně závislosti. Nahodilé rozhodování je v rozporu s principem právní jistoty.
4. Žalobkyně již vyžaduje celodenní asistenci. Požádala o zvýšení příspěvku na péči, aby její dcera mohla zajistit péči i po dobu, kdy je v práci. Rodina si nemůže finančně dovolit nezbytné sociální služby pro setrvání žalobkyně v domácím prostředí. Rozhodnutí neodpovídají zhoršujícímu se zdravotnímu stavu žalobkyně, který byl zjištěn pracovníci úřadu práce již na počátku řízení v roce 2022.
5. Žalobkyně nezvládá sedm základních životních potřeb: mobilitu, stravování, oblékání a obouvání, hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Měl jí tedy být přiznán příspěvek na péči ve III. stupni závislosti (těžká závislost).

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný navrhl, aby byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta. Pro nezvládání osobních aktivit nebyl medicínsky objektivní důvod. Zdravotní stav je v každém řízení posuzován komplexně bez ohledu na dříve uznané či neuznané základní životní potřeby. Základním principem je hodnocení funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Nepřihlíží se k pomoci, dohledu nebo péči, která z funkčního dopadu nevyplývá. Schopnost zvládat základní životní potřebu se hodnotí podle aktivit vymezených přílohou č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném do 30. 6. 2024 (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).
7. Schopnost se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk. Předchozí posouzení z roku 2023, které osobní aktivity uznalo za nezvládnuté, bylo podle PK MPSV nadhodnocené. K posouzení z roku 2015 se PK MPSV nemohla vyjádřit, neboť neměla k dispozici spis a nebylo předmětem řízení. Vyřizováním svých záležitostí se rozumí věcné zvládnutí, které souvisí se sociálním životem posuzované osoby ve vztahu k věku. Není stěžejní mobilita, ale zda osoba svým záležitostem rozumí, umí je vyhodnotit a řešit. Schopností zapojení do sociálních aktivit odpovídajících věku se rozumí každodenní aktivity podle zájmů, sociálního postavení a místních možností, uspořádání času, plánování života a obstarávání osobních záležitostí. Za posudkově významné se považují jen obvyklé aktivity v porovnání s populací téhož věku.

Podstatný obsah správního spisu

8. Dne 8. 7. 2015 žalobkyně podala žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením a o příspěvek na péči. Součástí spisu je výpis ze zdravotní dokumentace praktické lékařky ze dne 14. 11. 2014, zpráva urologa ze dne 23. 7. 2015 a lékařský nález pro posouzení zdravotního stavu od praktické lékařky ze dne 27. 7. 2015.
9. Dne 21. 7. 2015 úřad práce provedl sociální šetření v bydlišti žalobkyně. Při sociálním šetření bylo zjištěno, že o žalobkyni se každodenně stará dcera a dochází za ní vnuk. Žalobkyně je špatně mobilní, je schopna chůze jen pár metrů s francouzskými holemi, mimo dům sama nechodí, maximálně na lavičku na zahradu, nemůže se ohnout, má problémy s inkontinencí moči, zvládne pouze základní ranní hygienu, není schopna přenést talíř s jídlem, nají se lžící, nalije si nápoj, obléká se pomalu, kvůli oteklým prstům se vyhýbá zipům a knoflíkům, dcera pomáhá s oblékáním spodního prádla. Žalobkyně sama užívá léky, k lékařům ji vozí dcera autem. Má dioptrické brýle na čtení a na dálku, slyší úměrně věku, přečte text, napíše pár vět nebo krátký seznam nákupu, slovně komunikuje, má zhoršenou krátkodobou paměť, vyřizování úředních záležitostí nechává na dceři. Starobní důchod přebírá od pošťačky, nehosподаří, veškeré poplatky hradí dcera. Žalobkyně žije s dcerou, v domě pravidelně přespává vnuk. Mimo rodiny za ní dochází kamarádka, ráda čte a dívá se na televizi, v letních měsících odpočívá na zahradě. Je schopna ovládat základní spotřebiče, zavolá mobilním telefonem, otevře okno, dveře zavírá na západku, s použitím klíčů má problémy. Vsedě občas umyje několik kusů nádobí, nákupy, vaření, mytí, péči o prádlo i úklid zajišťuje dcera s vnukem, dcera též obsluhuje topení na plyn. Žalobkyně bydlí v rodinném domě ve zvýšeném přízemí, mimo přízemí nechodí. Obchod a MHD, kterou je dostupný lékař a další služby, jsou vzdáleny několik minut chůze, žalobkyně je však odkázána na odvoz dcerou nebo vnukem. Dle dcery přetrvávají problémy po operaci karpálních tunelů. Žalobkyně uvedla, že se léčí s ledvinami, má velké potíže s levou nohou, degenerativní změny páteře a oteklé nohy.
10. Posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Kladno na základě lékařské dokumentace dospěl v posudku ze dne 1. 9. 2015 k závěru, že žalobkyně je osobou s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace ve smyslu § 34 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění účinném od 1. 1. 2014, neboť se z komplexních příčin velmi špatně pohybuje, jde o těžké postižení obou dolních končetin dle odst. 2 písm. f) přílohy č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb.
11. Dne 30. 11. 2015 posudkový lékař OSSZ Kladno v posudku pro účely příspěvku na péči na základě lékařské dokumentace shrnul, že žalobkyně trpí vícečetnými pohybovými bolestmi, bolestmi kyčlí a kolen, brněním prstů, nespavostí pro bolesti, nezvedne ruce do horizontálu, orientovaná je plně mentálně a smyslově, lehce nedoslýchá. Má vícečetnou artrózu nosných kloubů, vybočená kolena, těžce vadný stereotyp chůze, otoky okolo kotníků, vadné držení těla, ztuhlost v hrudní páteři. Chůze je nejistá, opakované pády, neudrží francouzské hole, je po operaci levého karpálního tunelu v roce 2014, vykloubení ramene v roce 2008. Udávána nutnost chůze na chodítka s pomocí druhé osoby, výjimečně se dvěma holemi, ven dle svých slov nevychází. Vysoký krevní tlak je kompenzován, trpí těžkou obezitou, sekundárním depresivním syndromem a močovou urgencí. Prodělala operaci páteře v roce 1974 pro těžký bolestivý páteřní syndrom, celoživotně má bolesti vystřelující do dolních končetin. Podkladem pro posouzení bylo též výše uvedené sociální šetření. Posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá šest základních životních potřeb: mobilitu, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu,

osobní aktivity a péči o domácnost, a považuje se tedy za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Datum vzniku stupně závislosti stanovil na 8. 7. 2015 s platností trvale.

12. Dne 23. 8. 2017 žalobkyně podala u úřadu práce návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči. Uvedla, že její stav se zhoršil po úrazu.
13. Dne 19. 9. 2017 úřad práce provedl sociální šetření v bydlišti žalobkyně. V něm je popsáno, že žalobkyně se těžce zvedá, má hůře citlivou levou nohu s ochrnutou špičkou, pravá noha je po operaci „sešroubovaná“, při sedání se žalobkyně drží nábytku, při vstávání chodítka, ujde jen pár metrů se dvěma francouzskými holemi, schody nezvládne, dopravní prostředky nemůže využívat, dcera ji vozí autem, špatně se dostává na WC, trpí úniky moči, očistu provede sama, dle momentální potřeby používá plenkové kalhotky, na ranní hygienu dohlíží dcera, při celkové hygieně dcera pomáhá. Žalobkyně si vsedě ohřeje pokrm připravený dcerou, nají se lžící, jídlo je třeba nakrájet, pokrmy a nápoje nepřinese ke stolu. Oblečení jí chystá dcera, obléká se sama, s obouváním pomáhá dcera. Ta dohlíží také na přípravu léků, léky užívá žalobkyně sama, dochází za ní rehabilitační sestra. Žalobkyně špatně vidí, nosí brýle, termíny a časové údaje plete. Mimo domov se sama nedostane. Slovně komunikuje, má problémy s písemnou komunikací (brní ruce), má dobrou slovní zásobu i paměť. Žalobkyně žije s dcerou, pravidelně v domě přespává vnuk, dochází k ní jedna kamarádka. Ráda čte časopisy a dívá se na televizi, v letní měsících odpočívá na zahradě. Je schopna ovládat základní spotřebiče kromě plynového sporáku, zavolá mobilním telefonem, otevře okno, dveře domu zavírá jen na západku, s použitím klíčů má problémy, nákupy, vaření, mytí, prádlo zajišťuje dcera s vnukem. Bydlí v rodinném domě ve zvýšeném přízemí, mimo přízemí nechodí, má zde byt se sociálním zařízením, lékař a další služby jsou dostupné MHD, které žalobkyně sama nemůže využívat, všechny osobní i jiné záležitosti vyřizuje dcera.
14. Ze zprávy z Oblastní nemocnice Kladno ze dne 3. 11. 2017 vyplývá, že žalobkyně po pádu podstoupila dne 14. 5. 2017 operaci komplikované zlomeniny dolního konce pravé stehenní kosti. Podle nálezu praktického lékaře ze dne 8. 1. 2018 je nutná pomoc při koupání, mytí vlasů, stříhání nehtů, oblékání a donesení inkontinenčních pomůcek. Žalobkyně nenakoupí, neuvaří, neumyje nádobí. Je nutná příprava léků a dohled. Chování a komunikace jsou přiměřené, paměť narušená, intelekt normální. Žalobkyně má nadváhu, je pomalá, stále se opakuje. Stresová inkontinence moči je v progresi. Žalobkyně má vybočená kolena, parézu levého lýtkového nervu, oboustrannou artrózu kyčle III. až IV. stupně, syndrom karpálních tunelů – stav po operaci, stav po operaci páteře s přetrvávající bolestivostí a svalovou dysbalancí. Stoj s oporou, chůze s chodítkem, chůze je paretická, s napadáním na pravou nohu a kolébáním, není schopna chůze mimo byt. Stav je limitován postižením osového i nosného aparátu v progresi a celkovou konstitucí.
15. Dne 1. 2. 2018 posudková lékařka OSSZ Kladno dospěla k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá pět základních životních potřeb: mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost, je tedy závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. Datum vzniku stupně závislosti stanovila na 23. 8. 2017 s platností trvale.
16. Dne 2. 3. 2018 úřad práce zamítl návrh na změnu výše příspěvku na péči a příspěvek ponechal v původní výši 4 400 Kč měsíčně. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 29. 3. 2018.

17. Dne 14. 11. 2022 žalobkyně podala u úřadu práce návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči, který odůvodnila zhoršením zdravotního stavu.
18. Dne 16. 12. 2022 bylo provedeno sociální šetření v bydlíšti žalobkyně. Sociální pracovnice uvedla, že každodenní péči zajišťuje dcera, sporadicky vnuk. Pokud jde o péči o vlastní osobu, do koupelny žalobkyně dojde, s hygienou pomáhá dcera (sama nepoužije ani sprchu). Žalobkyně je inkontinentní, na noc používá pleny, přes den vložky, dcera na ni musí dohlížet, s velkými obtížemi dojde na toaletu a nestihá to, po domě se pohybuje o dvou francouzských holích, chůze je velmi pomalá a nestabilní. Venku byla naposledy před rokem, když ji dcera vezla na očkování. Žádný předmět nepřenesla, vstává za opory. Dcera připravuje jídlo na stůl před odchodem do práce, s dalším jídlem na ni musí žalobkyně počkat, pití si sama nenalije, oblékání jí trvá hodinu, neobuje se, levá noha je bez citu, nohy má nateklé, do běžné obuvi se nedostane. Užívá léky na oteklé nohy na odvodnění, které připravuje dcera, žalobkyně má špatnou jemnou motoriku. K lékaři ji musí odvézt a doprovodit dcera s pomocí vnuka. Žalobkyně používá brýle, problémy se sluchem nemá, někdy je zmatená, komunikuje na běžné hovorové úrovni, delší písemný text nevyužívá. Důchod jí nosí poštačka, je schopna přepočítat finanční částku, o hospodaření se stará dcera. Žalobkyně bydlí v domě s dcerou, má vnuka, telefonuje si se sestřenicí a švagrovou. Mimo rámec rodiny je v telefonickém kontaktu s kamarádkou – sousedkou, která je v domově pro seniory. Přes den čte noviny nebo se dívá na televizi. Veškerou péči o domácnost zajišťuje dcera nebo vnuk. Občanská vybavenost není pro žalobkyni dostupná. Dle dcery někdy jedná žalobkyně zkratkovitě, místo hygienických vložek použije hadřík, při rozhovoru se opakuje.
19. Dne 6. 2. 2023 praktická lékařka vydala lékařský nález pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení. V anamnéze kromě dříve udávaných postižení uvedla, že postupuje artróza nosných kloubů i osového skeletu. Žalobkyně se sama nají, v ostatních úkonech při péči o vlastní osobu potřebuje pomoc, pomoc je nutná i ve všech úkonech péče o domácnost. Chování je narušené (ASC), komunikace je pomalá. Žalobkyně je orientovaná, má narušenou paměť, intelekt normální. Lékařka uvádí postupující ztrátu fyzické i psychické soběstačnosti. Žalobkyně má omezenou hybnost ramenních kloubů nad horizontálu, ohyb v lokti jen částečný, vybočená kolena, otoky dolních končetin, artrózu kolen IV. až V. stupně, artrózu pravého kyčle III. stupně. Je po operaci páteře, má výraznou kyfózu. Stoj je možný pouze s oporou, chůze s pomocí chodítka a doprovodu, chůze je kolébavá a nejistá.
20. Dne 3. 5. 2023 posudková lékařka OSSZ Kladno bez přítomnosti žalobkyně dospěla k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá pět základních životních potřeb: mobilitu, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost, je tedy závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Datum vzniku stupně závislosti stanovila posudková lékařka na 14. 11. 2022 s platností trvale. Žalobkyně je orientovaná, schopná ústní komunikace. Stravu má zajištěnou a servírovanou, je schopna se sama najíst a napít. Oblečení má připravené, pomalu v sedě se oblékne a obuje. Na WC si dojde, následnou očistu provede, používá inkontinenční pomůcky.
21. Rozhodnutím ze dne 7. 6. 2023 úřad práce na základě posudku OSSZ návrh na změnu výše příspěvku na péči zamítl a příspěvek ponechal ve výši 4 400 Kč měsíčně.

22. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání. Namítla, že nezvládá též základní životní potřeby oblékání a obouvání, stravování a výkon fyziologické potřeby. Zdůraznila, že nebylo zohledněno vyjádření ošetřující lékařky a sociální pracovnice, že se sama neoblékne a neobuje, což dokládá i posudek ortopeda. Jídlo musí být další osobou obstaráno, tepelně upraveno a nachystána porce včetně ohřátí a naporcování. Žalobkyně si není schopna zajistit ani adekvátní pitný režim. Není též schopna včas užít WC a provést dostatečnou očistu. Žalobkyně má za to, že její stav již dva roky odpovídá III. stupni závislosti (těžká závislost).
23. Žalobkyně doložila zprávu z ortopedie ze dne 13. 6. 2023 potvrzující problémy s mobilitou (nejistá pomalá chůze se dvěma francouzskými holemi). Závěrem zprávy je uvedeno, že vzhledem k věku a dalším chorobám by byla operace za účelem kloubní náhrady příliš riziková, zlepšení stavu se nedá očekávat, reálné je zhoršení. Dále doložila předběžnou propouštěcí zprávu k hospitalizaci od 19. 5. 2017 do 18. 8. 2017, jejímž důvodem byla rehabilitace v návaznosti na operaci dne 14. 5. 2017. Dále byla doložena zpráva z Urocentra Kladno ze dne 25. 9. 2019 potvrzující problémy s urgentní inkontinencí moči.
24. Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 8. 2023 zrušil rozhodnutí úřadu práce ze dne 7. 6. 2023 a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť posudek OSSZ nesplňoval dle žalovaného požadavek úplnosti, jednoznačnosti a přesvědčivosti a úřad práce si nevyžádal jeho doplnění.
25. Dne 30. 8. 2023 úřad práce požádal OSSZ Kladno o nové posouzení zdravotního stavu.
26. Dne 27. 10. 2023 posudková lékařka OSSZ Kladno dospěla na základě rekapitulované zdravotní dokumentace a záznamu sociálního šetření k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá šest základních životních potřeb: mobilitu, stravování, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost, a je tak závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Datum vzniku stupně závislosti stanovila na 14. 11. 2022 s platností trvale. Uvedla, že ostatní základní životní potřeby jsou zvládány úměrně věku v přijatelném standardu bez nutnosti každodenní dopomoci, případně s pomůckami a občasnou dopomocí (např. připomínání častější výměny inkontinenčních pomůcek). Potřeba vložek by se mohla snížit používáním mobilního WC a lůžka. Oblékání je zvládnuté, jen je třeba mít oblečení v dosahu. Duševní kompetence a smyslové schopnosti jsou úměrné věku.
27. Dne 23. 11. 2023 úřad práce vydal prvostupňové rozhodnutí. Odkázal na závěry sociálního šetření a posudkového lékaře OSSZ Kladno. Posudek shledal úplným a přesvědčivým. Návrh na změnu výše příspěvku na péči od listopadu 2022 proto zamítl.
28. Dne 13. 12. 2023 žalobkyně podala proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání. Nesouhlasila s neuznáním nezvládání základních životních potřeb oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby. Namítla, že v posudku nebylo zohledněno stanovisko ošetřující lékařky a sociální pracovnice, že se sama neoblékne. Žalobkyně není schopna si vytáhnout spodní plenu ani vrchní kalhoty a neobuje se do ponožek, což je způsobeno neschopností se předklonit. Tyto úkony nezvládá ani s použitím kompenzačních pomůcek. Neschopnost se obléknout dokládá dle žalobkyně i zpráva z ortopedie. Všechny zprávy ošetřující lékařky i šetření sociální pracovnice dokládají též neschopnost žalobkyně samostatně použít WC a vykonat očistu. Žalobkyně je závislá na kompenzačních pomůckách (pleny), které není schopna sama aplikovat, je nezbytná asistentce pečujícího. Žalobkyni by proto měl být přiznán příspěvek na péči ve III. stupni závislosti.

29. Dne 2. 4. 2024 PK MPSV posoudila zdravotní stav žalobkyně v její nepřítomnosti. Uvedla, že na obou dolních končetinách byly popsány otoky, na pravém kolenním kloubu artróza III. stupně, kolenní kloub ve vychýleném postavení s omezenou hybností. Na levém kolenním kloubu je artróza s mírnějším nálezem. Stav po operaci zlomeniny pravé stehenní kosti a bederní páteře je zhojený. Páteř byla omezena a přetrvávala periferní paréza levé dolní končetiny. Na pravé ruce byla popsána flekční kontraktura III. prstu. Stav po oboustranné operaci karpálních tunelů byl zhojen. V dokumentaci nebylo popsáno těžší omezení funkce horních končetin, jemná motorika nebyla ztracena. Žalobkyně chodí po bytě s oporou 2 francouzských holí či chodítka. Chůze je pomalá, nejistá, nezvládne delší vzdálenosti, nerovný terén a schody. Je orientovaná, paměť má narušenou, zvládne komunikaci ústní i písemnou. Podle posudkové komise sociální šetření rámcově korelovalo s výsledkem posouzení.
30. PK MPSV uvedla, že základní životní potřeby byly hodnoceny v rozsahu přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. Nezvládáním je porucha funkčních schopností úplná či těžká, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí a běžně dostupných pomůcek nelze zvládnout základní životní potřebu v přijatelném standardu. U žalobkyně nebyl zjištěn důvod nezvládání výběru potravin a jejich naporcování (speciálním nožem, krájecí kolébkou), problematické je přemístění stravy. Samostatně zvládne oblékání, zapínání knoflíků a zipů lze nahradit jinými mechanismy (suché zipy). Pro otoky dolních končetin a neurologické postižení levé dolní končetiny bylo problematické obouvání. Zvládla základní hygienu, při celkové je žádoucí dopomoc. Zvládne fyziologickou potřebu s využitím usnadňujících pomůcek, nebyl zjištěn důvod nezvládání výměny hygienických prostředků při inkontinenci. Částečně byla žádoucí dopomoc a dohled nad péčí o zdraví. Výkon osobních aktivit byl přiměřený věku (kontakt s rodinou, sousedkou, čtení novin, sledování televize). Nezvládne fyzicky náročné činnosti péče o domácnost. PK MPSV uvedla, že oproti OSSZ hodnotila jako nezvládnuté jiné základní životní potřeby, stupeň závislosti však hodnotila shodně. Shrnuje, že žalobkyně na základě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá šest základních životních potřeb: mobilitu, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví a péči o domácnost. Je tedy středně těžce závislá na pomoci jiné fyzické osoby.
31. Žalovaný seznámil žalobkyni s posudkem PK MPSV. Žalobkyně (resp. dcera, která ji zastupovala již ve správním řízení) vyjádřila nesouhlas s neuznáním neschopnosti výkonu osobních aktivit. Poukázala na předchozí posouzení zdravotního stavu, která nezvládání této životní potřeby uznala s trvalou platností, a na sociální šetření. Posudkoví lékaři měnili své stanoviska ohledně zvládání jednotlivých základních životních potřeb k tíži žalobkyně, aniž by je řádně odůvodnili. Dle žalobkyně nebyly respektovány zprávy ošetřujících lékařů a záznamy ze sociálního šetření. Z nich vyplývá, že zdravotní stav žalobkyně se v určitých oblastech zhoršuje, případně zůstává neměnný. Dcera se chce o žalobkyni postarat v domácím prostředí, což zvyšující se nároky na péči již téměř neumožňují, neboť si nemůže dovolit využívat nezbytné sociální služby.
32. Pracovnice žalovaného e-mailem požádala PK MPSV o vyjádření. Předsedkyně PK MPSV ve svém vyjádření odkázala na příslušné části posudku. Zdůraznila, že k datu vydání prvostupňového rozhodnutí byl výkon každodenních osobních aktivit vzhledem k věku žalobkyně 87 let velmi dobře zvládán. Nebyla zjištěna porucha funkčních schopností dosahující úplné či těžké poruchy. Předchozí posouzení z roku 2023 bylo nadhodnocené. K posouzení z roku 2015 se nemůže vyjádřit, neboť nemá spisovou dokumentaci.

33. Dne 23. 5. 2024 žalovaný vydal napadené rozhodnutí. Shrnl závěry posudku PK MPSV. Ohledně zvládání osobních aktivit citoval vyjádření předsedkyně PK MPSV. Konstatoval, že posouzení zdravotního stavu žalobkyně je úplné a přesvědčivé, PK MPSV se vypořádala s námitkami a své zhodnocení dostatečně odůvodnila. Poukázal na to, že PK MPSV rozhoduje komisionálně, čímž je zaručena maximální objektivita. Vychází z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři a hodnotí dopad diagnózy na funkční postižení. Omezení funkčních schopností se hodnotí s využíváním zachovalých potenciálů a s využitím běžně dostupných pomůcek. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý a který umožňuje, aby byla základní potřeba zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby. Musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a neschopností zvládat jednotlivé úkony základních životních potřeb.

Posouzení věci soudem

34. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud žalobu posoudil v rozsahu uplatněných žalobních bodů vycházejí ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci samé bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci s tímto postupem nevyjádřili k výzvě soudu nesouhlas, a má se tedy za to, že s ním souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.); nadto byl dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.
35. Jádrem sporu je otázka, zda žalobkyně zvládá, nebo nezvládá základní životní potřebu „osobní aktivity“. Pokud by žalobkyně tuto základní životní potřebu z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládala, znamenalo by to, že nezvládá celkem sedm základních životních potřeb oproti žalovaným uznanému nezvládnutí šesti základních životních potřeb. Žalobkyně by tak musela být považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) ve smyslu § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném do 30. 6. 2024 (dále jen „zákon o sociálních službách“), a náležel by jí vyšší příspěvek na péči (§ 11 zákona o sociálních službách).
36. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách *při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.*
37. Podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách *při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřiblíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*
38. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách *pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů*

denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

39. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb. *schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby.*
40. Podle § 1 odst. 3 vyhlášky č. 505/2006 Sb. *při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se hodnotí a) tělesné struktury a b) tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.*
41. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. *za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.*
42. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. *při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.*
43. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., *pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*
44. Podle přílohy č. 1 písm. i) vyhlášky č. 505/2006 Sb. *se za schopnost zvládat základní životní potřebu „osobní aktivity“ považuje stav, kdy osoba je schopna*
 - 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami,*
 - 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity,*
 - 3. styku se společenským prostředím,*
 - 4. stanovit si a dodržet denní program,*
 - 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.*
45. Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) v rozsudku ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22, shrnul judikaturu vztahující se k problematice posuzování zdravotního stavu při rozhodování o příspěvku na péči. Uvedl, že pro posouzení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči je třeba odborných medicínských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. V řízeních, v jejichž rámci je rozhodováno o příspěvku na péči, se musí

vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Stežejním důkazem v tomto řízení je lékařský posudek posudkové komise žalovaného, a proto je na něho kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014-24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28). V souladu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. (viz rozsudek NSS ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37). Nezvládnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). Jestliže na základě podkladů lékařského posudku lze konstatovat, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a posudková komise dospěje k závěru, že tato životní potřeba je i přesto zvládána, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (viz rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37). Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).

46. Soud podle správního spisu ověřil pravdivost žalobkyní předestřené přehledové tabulky toho, jak lékařská posudková služba v průběhu let (ne)uznávala jednotlivé žalobkyniny základní životní potřeby jako nezvládnuté. V případě osobních aktivit byla tato základní životní potřeba od první žádosti o příspěvek na péči ze dne 8. 7. 2015 ve všech posudcích posudkových lékařů OSSZ, jejichž platnost nebyla časově omezena, hodnocena jako nezvládaná. Až v posudku PK MPSV ze dne 2. 4. 2024, který byl podkladem napadeného rozhodnutí, byla shledána zvládnutou. Za tuto dobu žalobkyně narozená v roce 1937 zestárla ze 77 na 86 let, přičemž podle lékařských zprávách se její zdravotní stav zhoršuje (lékařský nález ze dne 6. 2. 2023 uvádí progredující ztrátu soběstačnosti ve fyzické i psychické oblasti), přičemž dle závěru šetření sociální pracovnice ze dne 16. 12. 2022 není žalobkyně schopna samostatně zvládat osobní aktivity.
47. PK MPSV ve svém posudku pouze uvedla, že sociální šetření *rámcově korelovalo s výsledkem posouzení* a výkon každodenních osobních aktivit byl *věku přiměřený (kontakt s rodinou, sousedkou, čtení novin, sledování televize)*, respektive byl zvládán ve věku odpovídajícím standardu. V e-mailu ze dne 17. 4. 2024 předsedkyně PK MPSV v návaznosti na vyjádření žalobkyně pouze doplnila, že z posudku je zřejmé, že výkon osobních aktivit byl vzhledem k věku žalobkyně 87 let zvládán velmi dobře a že předchozí posouzení z roku 2023 je nadhodnocené. Dále obecně konstatovala, že nebyla zjištěna porucha funkčních schopností dosahující úrovně úplné či těžké poruchy, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a

kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek nelze zvládnout základní životní potřebu v přijatelném standardu.

48. Ke změně v posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby může dojít i v případě předchozího nesprávného posouzení zdravotního stavu, respektive projevů nepříznivého zdravotního stavu, při nezměněném či zhoršujícím se zdravotním stavu posuzované osoby. Taková změna však musí být řádně odůvodněna. Pokud tedy byla v minulosti schopnost žalobkyně zvládat samostatně výkon osobních aktivit při shodném či méně závažném zdravotním stavu opakovaně posudkovými lékaři hodnocena odlišně, zvyšuje to požadavek na přesvědčivost posudku posudkové komise a odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Obecné konstatování, že posouzení z roku 2023 bylo posudkově nadhodnocené a k dřívějšímu posouzení se nemohla předsedkyně PK MPSV vyjádřit, nelze považovat za dostatečné. Posudková komise se musí konkrétně vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u sporné životní potřeby, která byla původně uznána samostatně nezvládnutelná, v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Nelze pouze citovat definici neschopnosti zvládání základní životní potřeby zakotvenou v § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. a obecně konstatovat, že všechny základní životní potřeby byly hodnoceny v rozsahu přílohy č. 1 této vyhlášky, bez konkrétních úvah ohledně schopnosti zvládat zde vymezené aktivity s přihlédnutím ke všem podkladům. Je třeba ozřejmit, proč byla, či nebyla prokázána neschopnost samostatně (byť s využitím konkrétních pomůcek) činit jednotlivé úkony základní životní potřeby, a případně zda byl příčinnou této neschopnosti zdravotní stav. Posouzení přitom musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, mezi které náleží i výsledek sociálního šetření, které má sloužit k tomu, aby se zjistilo, jak se lékařské diagnózy ve svém souhrnu projevují v každodenním životě posuzované osoby. Všechny povinné podklady pro posouzení stupně závislosti vyjmenované v § 25 odst. 3 citovaného zákona je třeba vnímat jako rovnocenné zdroje informací o žadateli, které teprve ve svém souhrnu poskytnou komplexní obraz toho, které základní životní potřeby žadatel zvládá a které nikoli (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2024, č. j. 58 Ad 21/2023-39). Pokud se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, je nezbytné, aby posudková komise takový rozpor vysvětlila či odstranila (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). K tomu může přispět například provedení osobního vyšetření, které sice není nezbytné, ale mělo by být pravidlem (viz rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44), zejména v případě rozporů mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály (závěry sociálního šetření) či hodnocením posudkové komise a posudkových lékařů OSSZ.
49. PK MPSV se však jednotlivým aktivitám vyjmenovaným u základní životní potřeby osobní aktivity v příloze č. 1 písm. i) vyhlášky č. 505/2006 Sb. konkrétně nevěnovala. PK MPSV se například nezabývala tím, že mezi osobní aktivity spadá též schopnost *vyřizovat své záležitosti*, a posouzením této dílčí aktivity na základě konkrétních zjištění o zdravotním stavu žalobkyně a jeho projevech v životě žalobkyně. V posudku OSSZ ze dne 23. 8. 2017 přitom posudková lékařka vycházejíc ze sociálního šetření poukázala právě na to, že žalobkyně nebyla schopna vyřizování osobních záležitostí, a dospěla shodně jako posudkový lékař v posouzení z roku 2015 k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebovala pomoc mj. při osobních aktivitách, přičemž platnost posudku stanovila trvale. Ze závěrů sociálního šetření ze dne 16. 12. 2022 pak vyplývá, že vyřizování veškerých aktivit mimo rodinný dům, v němž žalobkyně žije, zajišťuje dcera, která „se o vše

stará“, žalobkyně není schopna přenést žádný předmět ani se nikam dopravit, navíc je dle dcery někdy zmatená a jedná zkratkovitě. Ze zprávy žalobkyniny praktické lékařky ze dne 6. 2. 2023 vyplývá, že chování i paměť žalobkyně jsou narušené, komunikace je pomalá a dochází k progresivní ztrátě psychické i fyzické soběstačnosti, stále je schopna pouze s oporou, chůze s chodítkem a doprovodem, sama se nají, ale jinak potřebuje pomoc jiné osoby ke všem úkonům. Posudkové lékařky OSSZ Kladno pak s odkazem na doložený zdravotní stav a sociální šetření v posudcích ze dne 3. 5. 2023 a 27. 10. 2023 uznaly, že žalobkyně nezvládá své osobní aktivity. PK MPSV nevysvětlila, zda a jak posuzovala, zda je žalobkyně vzhledem ke zdravotnímu stavu, jak vyplýval z lékařských zpráv, schopna mj. obstarat své záležitosti. Jejich nezvládnutí by pro účely stanovení stupně závislosti znamenalo, že žalobkyně nezvládá základní životní potřebu osobních aktivit jako celek, a to bez ohledu na to, že určité osobní aktivity zvládne, konkrétně čtení novin a sledování televize, kontakt s rodinou a telefonický kontakt s kamarádkou (schopnost vykonávat tyto aktivity žalobkyně v žalobě nezpochybňuje).

50. PK MPSV ostatně ani neozřejmila, co ve vztahu k jednotlivým dílčím aktivitám považuje za obvyklé pro běžnou populaci téhož věku (u relativně zdravých osob ve věku žalobkyně a v jejím sociálním prostředí). K tomu je třeba též poznamenat, že PK MPSV uvádí, že hodnotila období od podání žádosti. Tehdy ovšem bylo žalobkyni necelých 85 let, věku 87 let zdůrazňovaných předsedkyní PK MPSV nedosáhla ani v době posouzení. Soudu též není zřejmé, proč by u osob ve věku žalobkyně mělo být považováno za obvyklé, že jsou veškeré každodenní aktivity omezeny výlučně na vlastní byt, četbu tisku, sledování televize a (kromě návštěv nejbližší rodiny poskytující péči) na telefonický kontakt s bývalým sousedem a příbuznými. V této souvislosti je třeba připomenout, že dle judikatury NSS konkrétní zdravotní postižení (např. pohybové omezení) může vést k neschopnosti zvládat více základních životních potřeb, brání-li ve vykonávání více aktivit spadajících do různých životních potřeb ve smyslu prováděcí vyhlášky (viz rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014-20, či rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 12. 2022, č. j. 49 Ad 4/2022-26).
51. Žalobkyně ve vyjádření k posudku PK MPSV namítla, že základní životní potřeba osobní aktivity byla v předchozích posouzeních posudkovými lékaři OSSZ vždy uznána s trvalou platností jako nezvládaná, a neschopnost zvládat tuto životní potřebu byla zaznamenána i ve výsledku sociálních šetření. Namítla, že změna stanoviska nebyla řádně odůvodněna a nerespektuje záznamy ze sociálních šetření a lékařské zprávy, z nichž vyplývá, že se zdravotní stav žalobkyně nelepší, ale naopak se s postupujícím věkem v určitých oblastech zhoršuje. Též s ohledem na námítky žalobkyně proti posudku, byť byly dosti obecné, bylo nezbytné, aby bylo odlišné hodnocení schopnosti zvládat osobní aktivity při namítaném horším se zdravotním stavu konkrétně odůvodněno ve vztahu ke všem dílčím aktivitám v návaznosti na konkrétní zjištění plynoucí z lékařských zpráv a sociálního šetření, a aby PK MPSV konkrétně vyložila, jak se vypořádala též se závěry sociálního šetření, v němž sociální pracovnice na základě bezprostředního kontaktu s žalobkyní a její dcerou uvedla, že žalobkyně není schopna zvládat mj. oblast osobních aktivit (viz rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Ads 84/2018-32, odst. 15). Za této situace nepostačí prosté konstatování, že sociální šetření *rámcově korelovalo s výsledkem posouzení*, bez jakéhokoli bližšího vysvětlení.
52. Lze tedy shrnout, že za situace, kdy posudková komise dospěla k odlišnému závěru oproti všem předchozím posouzením posudkových lékařů OSSZ a změnila posouzení otázky zvládání životní potřeby „osobní aktivity“ v neprospěch žalobkyně, byla povinna své

stanovisko přesvědčivě odůvodnit (srov. přiměřeně rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17), což neučinila. S ohledem na výše uvedené je posudek posudkové komise neúplný a nepřesvědčivý. Byť PK MPSV upozornila, že oproti posouzení posudkové lékařky OSSZ nezměnila hodnocení stupně závislosti, změna posouzení schopnosti zvládat základní životní potřebu „osobní aktivity“ při současně zjištěné neschopnosti zvládat jinou základní životní potřebu (oblékání a obouvání) ovlivnila výsledný stupeň závislosti.

53. Výše uvedené nedostatky posudku způsobující jeho nepřesvědčivost a neúplnost nemůže soud nahradit vlastním hodnocením, jelikož pro to nemá potřebné odborné znalosti. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).
54. Vzhledem k tomu, že žalovaný pouze převzal závěry vyslovené v posudku PK MPSV a citoval sdělení její předsedkyně, aniž si vyžádal doplnění posudku tak, aby odpovídal výše uvedeným požadavkům a vypořádal se s námitkami žalobkyně proti odlišnému hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřebu „osobní aktivity“, vychází jeho rozhodnutí z nedostatečně zjištěného skutkového stavu a je současně nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť správní orgán nedostal povinnosti přesvědčivě vysvětlit, proč jsou námitky žalobkyně nedůvodné (§ 68 odst. 3 ve spojení s § 93 odst. 1 správního řádu). Soud si je vědom, že žalovaný správní orgán si nemůže sám vytvořit odborný úsudek o schopnosti či neschopnosti posuzovaných osob zvládat základní životní potřeby, neboť takové posouzení může učinit pouze posudkový orgán. Je proto podstatné, zda přílehavou odpověď na vznesené námitky obsahuje posudek, na němž žalovaný své rozhodnutí založil. Jak bylo výše uvedeno, PK MPSV se s námitkami žalobkyně dostatečně nevypořádala. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí nepředestřel ani konkrétní úvahy, na jejichž základě hodnotil posudek PK MPSV jako úplný, objektivní, přesvědčivý a dostatečně odůvodněný a námitky žalobkyně považoval za náležitě vypořádané. Žalovaný sám pouze obecně shrnul pravidla, jimiž se řídí posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na péči, bez vazby na konkrétní okolnosti případu a vznesené námitky žalobkyně.
55. V dalším řízení si tedy žalovaný vyžádá doplnění posudku PK MPSV, v němž se PK MPSV zaměří zejména na posouzení základní životní potřeby „osobní aktivity“, vyjádří se též k dílčím aktivitám vyjmenovaným v příloze č. 1 písm. i) vyhlášky č. 505/2006 Sb. na základě konkrétních zjištění plynoucích z lékařských zpráv a sociálního šetření, přičemž konkrétně odůvodní případné odlišnosti v hodnocení oproti předchozím posouzením, a to i s přihlédnutím k podkladům, z nichž tato posouzení vycházela, a vypořádá se konkrétně s výsledky sociálního šetření. Dojde-li k závěru, že žalobkyně není schopna tuto základní životní potřebu zvládat, odůvodní také, od kdy tento stav trvá, respektive od kdy je třeba žalobkyni považovat za osobu závislou na péči ve stupni III. Pro odstranění pochybností by měla PK MPSV vzhledem k předchozím hodnocením a výsledkům sociálního šetření též zvážit provedení osobního vyšetření žalobkyně. Přitom by měla vzít v úvahu též délku řízení a věk žalobkyně, kdy je možné předpokládat, že (ne)zvládání základních životních potřeb se může u žalobkyně vyvíjet, čemuž nasvědčuje i zpráva ošetřující lékařky ze dne 6. 2. 2023. Vzhledem k tomu, že výsledky sociálního šetření budou staré již téměř dva roky, žalovaný zváží rovněž provedení nového sociálního šetření, které by se podrobněji zaměřilo mj. právě na oblast osobních aktivit a které by s ohledem na časový odstup mohlo přispět

ke správnému posouzení žádosti stěžovatelky o příspěvek na péči (viz rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27). Nelze totiž vyloučit, že žalobkyně již nebude schopna zvládat jiné další základní životní potřeby. V dalším řízení tedy bude na žalovaném a jeho posudkové komisi, aby zvážili, zda mají dostatek podkladů pro náležité posouzení dle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, a případně si je opatřili. Soud připomíná, že rozhodný je zásadně skutkový stav až do dne vydání rozhodnutí žalovaného, což pro posudkovou komisi znamená povinnost zkoumat zdravotní stav ke dni vydání doplňujícího posudku (srov. rozsudek NSS ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79, a rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2020, č. j. 49 Ad 10/2019-53). Žalovaný pak na základě doplňujícího posudku, který dostojí výše uvedeným požadavkům a vypořádá se se všemi uplatněnými námitkami, věc znovu posoudí.

56. Ke zmínkám žalobkyně o nepříznivé rodinné finanční situaci soud pro úplnost uvádí, že tyto okolnosti nejsou pro posuzování nároku na příspěvek na péči zákonem stanoveným kritériem, neboť výše příspěvku se odvíjí od počtu nezvládaných základních životních potřeb z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Závěr a náhrada nákladů řízení

57. Soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů a pro nedostatečně zjištěný skutkový stav podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Vysloveným právním názorem je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
58. Soud vycházel z obsahu správního spisu, jehož obsah není předmětem dokazování (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Součástí spisu, který měl soud k dispozici, byly i listiny, na něž poukazovala žalobkyně v žalobě (rozhodnutí úřadu práce ze dne 7. 6. 2023 a 23. 11. 2023, posudek PK MPSV, vyrozumění žalovaného o pokračování v řízení, vyjádření žalobkyně k podkladům a napadené rozhodnutí), s výjimkou rozhodnutí úřadu práce z roku 2015, jehož obsah však nebyl mezi účastníky sporný a vycházel z posudku, který byl součástí spisu.
59. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci z procesního hlediska plně úspěšná, a má proto vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Ty spočívají ve vynaložených nákladech na poštovné za zaslání žaloby ve výši 92 Kč. Náhradu nákladů řízení je žalovaný povinen žalobkyni uhradit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.). Jiné náklady spojené s daným řízením neplynou ze spisu a žalobkyně ani žádné konkrétní náklady nevyčísli. Soud připomíná, že ve správním soudnictví nelze přiznat účastníkovi nezastoupenému advokátem náhradu nákladů řízení paušální částkou stanovenou dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, ve znění pozdějších předpisů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS, body 18 až 21).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. října 2024

Lenka Oulíková v. r.
soudkyně